

PROGRAM PILOTAŻOWEGO ZWALCZANIA INWAZYJNYCH GATUNKÓW OBCYCH

Tawuła kutnerowata *Spiraea tomentosa* jest inwazyjnym gatunkiem pochodzącym z Ameryki Północnej. Roślina na obszarze wtórnego występowania (w ośmiu krajach europejskich, w tym w Polsce) wykształca gęste, jednogatunkowe łany, a w ostatnim czasie zwiększyła liczbę zajmowanych stanowisk, wpływając równocześnie na zmniejszenie różnorodności biologicznej na zajmowanym terenie.

Tawuła kutnerowata jest krzewem dorastającym do wysokości 1,2-1,5 m. Pędy krzewu są obłe, brązowe, a powierzchnię przyrostów jednorocznych pokrywa gęsta ruda kutner, zanikający na pędach starszych. Liście są jajowate, brzegiem grubo, nieregularnie piłkowane, z obu stron pokryte kutnerem. Roślina wytwarza drobne, różowe kwiaty zebrane w gęste, ok. 20 cm, stożkowate kwiatostany zawiązujące się na szczytach długopędów. Owocem krzewu jest wielomieszek. Krzew rozmnaża się zarówno generatywnie (dojrzałe okazy wytwarzają ok.

miliona nasion rocznie), jak i wegetatywnie (przez odkłady – pędy ukorzeniające się po zetknięciu z glebą). Roślina charakteryzuje się wyjątkowo efektywnym sposobem rozprzestrzeniania się – małe i lekkie nasiona transportowane są przez wodę, ale także przez zwierzęta (np. ptaki) i wiatr. Tawuła kutnerowata jest gatunkiem światłolubnym. Skupienia krzewu pojawiają się na siedliskach wilgotnych i bagiennych: na przesuszonych torfowiskach, zmiennowilgotnych łąkach i w prześwietlonych zbiorowiskach leśnych, a także wzdłuż rowów i dróg. Inwazja krzewu powoduje zmiany w strukturze zbiorowisk roślinnych i w konsekwencji doprowadza do zmniejszenia się różnorodności całych biocenoz.

Podczas dotychczasowych prób zwalczania krzewu stosowano różne zabiegi, których skuteczność i efektywność wymaga sprawdzenia. Jest to celem projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska pn. „**Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną**” dofinansowanego z Funduszy Europejskich.

W ramach projektu, w całej Polsce, w 66 lokalizacjach, zespoły ekspertów z krajowych ośrodków naukowych pod kierunkiem Uniwersytetu Śląskiego testują metody zwalczania różnych gatunków inwazyjnych, w tym także tawuły kutnerowatej.

Na terenie kompleksu leśnego w sąsiedztwie miejscowości **Gozdnicza** zaobserwowano liczne stanowiska tawuły kutnerowatej. Na jednym z nich – na polanie śródleśnej w pobliżu rezerwatu przyrody Przygielkowe Moczary – zdecydowano się przetestować trzy metody zwalczania krzewu: 1) intensywne koszenie trzy razy w trakcie sezonu wegetacyjnego; 2) jednokrotne wrywanie roślin wraz z usuwaniem ich części podziemnych; 3) dwukrotne wrywanie roślin wraz z usuwaniem ich części podziemnych. Pilotaż realizowany jest przez zespół ekspertów z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i z Uniwersytetu Łódzkiego. Działania prowadzone są od czerwca do września 2021 r., a zgodę na ich prowadzenie wydało Nadleśnictwo Wymiarki.

Wyniki działań pilotażowych pozwolą na zarekomendowanie najlepszej metody zwalczania krzewu, uwzględniającej zarówno jej efektywność, jak i kosztocłonność.